

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 31 marca 2023 r.

ZP-KNPS.431.6.2.2023.KJ

Pani
Elżbieta Kasprzak
Kierownik
Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Przemkowie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 12, 16, 17 i 19 stycznia 2023 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler przeprowadził kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Przemkowie, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 12 stycznia 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2023 r.

Jednostką kieruje Pani Elżbieta Kasprzak powołana na stanowisko Kierownika Ośrodka z dniem 26 września 2001 r.

Pani Elżbieta Kasprzak ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 15 marca 2023 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Ośrodka

Pomocy Społecznej w Przemkowie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku, zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawiania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- przyznawania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Na dzień kontroli tj. 12.01.2023 r. Gmina Przemków nie posiadała gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (zadania własne o charakterze obowiązkowym

wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy), Rada Miejska w Przemkowie Uchwałą Nr LII/300/23 z dnia z dnia 9 lutego 2023 r. przyjęła Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przemków na lata 2023 – 2028.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka, na podstawie Upoważnienia Burmistrza Miasta i Gminy Przemków, wydawał decyzje administracyjne w sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik OPS w Przemkowie, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),

Ustalono, że Gmina Przemków realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- realizacji programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach (pkt 5).

Gmina Przemków nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy dotyczącego opracowywania i realizacji projektów socjalnych z uwagi na panującą pandemię ponadto Gmina nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Gmina Przemków nie prowadzi domów pomocy społecznej i ośrodka wsparcia o zasięgu gminnym (zadanie z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w razie wystąpienia potrzeb Gmina udziela pomocy kierując do domów pomocy społecznej odpowiedniego typu, znajdujących się najbliższej miejsca zamieszkania osoby kierowanej.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina wykonuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy, które dotyczą realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7, 8 i 9 ustawy dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
 - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową i ekologiczną (pkt 4),
 - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
 - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),
 - wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9)
- nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Gmina Przemków nie realizuje zadania wynikającego z art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy dotyczącego rozwijania infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka aby zabezpieczyć potrzeby mieszkańców, osoby z zaburzeniami psychicznymi korzystają ze wsparcia asystenta osoby niepełnosprawnej realizowanego przez Fundację „Eudajmonia” ul. Borówkowa 5, 59-101 Polkowice. Ponadto, jeśli wystąpi taka potrzeba Ośrodek Pomocy udzieli wsparcia i skieruje do Powiatowego Środowiskowego Domu Pomocy w Głogowie, po zawarciu stosownego porozumienia.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemkowie do końca 2022 r. koordynował realizację

Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

OPS w Przemkowie nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5 ustawy). Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że pracownicy socjalni na bieżąco udzielają informacji o sposobie wytaczania powództw o alimenty.

W okresie objętym kontrolą OPS w Przemkowie nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami oraz do innych instytucji. Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że pracownicy Ośrodka udostępniali wnioski oraz pomagali w ich wypełnianiu.

Kierownik Ośrodka składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Przemkowie spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 400 zł, wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w OPS realizujący pracę socjalną w środowisku w pełnym wymiarze czasu pracy. Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Przemków zamieszkałą przez 7 878 mieszkańców, w tym 62 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2022 r.) i 7 895 mieszkańców, w tym 6 rodzin i osób samotnie gospodarujące objętych pracą socjalną (stan na dzień 12.01.2023 r.). W Ośrodku Pomocy Społecznej w Przemkowie na dzień kontroli zatrudnionych było 4 terenowych pracowników socjalnych (4 etaty).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

W przypadku OPS w Przemkowie powyższy wskaźnik jest spełniony w stosunku do liczby mieszkańców oraz rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemkowie realizował zadania z pomocy społecznej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek realizował:

- 1) Jednorazowe świadczenie pieniężne,
- 2) Pomoc doraźną w postaci posiłków dla dzieci i młodzieży,
- 3) Pomoc w postaci posiłków dla dzieci i młodzieży.

Ustalono, że starszy specjalista pracy socjalnej, dwóch specjalistów pracy socjalnej i pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej w Przemkowie zostali upoważnieni przez Burmistrza Przemkowa do prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego dla obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 31 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W sprawach dotyczących zapewnienia tymczasowego schronienia stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie objętym kontrolą Gmina Przemków nie zgłosiła do prowadzonego przez Wojewodę Dolnośląskiego rejestru miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach wszystkich miejsc, w których udzielała swoim mieszkańcom tymczasowego schronienia.

Gmina, która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny zgłasza ten fakt do rejestru Wojewody. Wszelkie zmiany danych objętych rejestrem gmina zgłasza Wojewodzie w terminie 14 dni od dnia ich powstania. Prowadzenie rejestru miejsc udzielania tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowaniach oraz ogrzewalniach ma na celu zapewnienie maksymalnego dostępu do informacji o miejscach tymczasowego schronienia dla osób bezdomnych i wszystkich potrzebujących wsparcia w tej formie. Pozwala również na weryfikację, które gminy wywiązują się z obligatoryjnego

zadania, określonego w art. 17 ust.1 pkt 3 ustawy, polegającego na udzieleniu tymczasowego schronienia osobom tego pozbawionym. Przy dokonywaniu zgłoszenia do rejestru należy uwzględniać zakres danych, jaki ten rejestr winien zawierać, katalogowany w art. 48 a ust.11a ustawy.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego stwierdzono nieprawidłowość;

W sprawie nr 2.A.P. przy decyzji o NR OPS/ŚU/4203/445/2022 z dnia 19.08.2022 r. dołączone do akt sprawy zaświadczenia o dochodach z pracy zawierały kwoty wynagrodzenia w wysokości netto.

Zgodnie z art. 107 ust. 5b pkt 7 ustawy sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się na podstawie zaświadczenia albo oświadczenia o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, zawierającego informacje o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe.

W sprawach dotyczących dożywiania dzieci stwierdzono nieprawidłowość;

W sprawie nr 3 (N.A.) brak wskazania daty odbioru decyzji Nr OPS/ŚU/4211/144zm./2022 z dnia 16.02.2022 r. przez Stronę.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron. Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawach dotyczących dożywiania osób dorosłych stwierdzono nieprawidłowość;

W sprawie nr 1 (N.R.) Strona złożyła wniosek o przyznanie pomocy w dniu 12.04.2022 r., natomiast wywiad środowiskowy przeprowadzono dopiero 9.05.2022 r.

Zgodnie z §3 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia, a w sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji pracownika socjalnego zatrudnionego w podmiocie uprawnionym, wywiad przeprowadza się niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia z pomocy społecznej.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak zgłoszenia do Rejestru Wojewody wszystkich miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach.
2. Nieprawidłowe udokumentowanie dochodu w sprawie dot. przyznania zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.
3. Brak wskazania daty odbioru decyzji przez stronę w sprawie dot. dożywiania dzieci.
4. Nieterminowe sporządzenie wywiadu środowiskowego w sprawie dotyczącej dożywiania osób dorosłych.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenie pokontrolne:

1. Wszelkie zmiany danych objętych rejestrem miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach zgłaszać Wojewodzie w terminie 14 dni od dnia ich powstania.

Podstawa prawna: art. 48 a ust. 11 a, 11 b i 11 c ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

2. Sytuację osobistą, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustalać na podstawie m.in. zaświadczenia albo oświadczenia o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia zawierającego informacje o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 5b, pkt 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Wszelkie pisma, w tym decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom postępowania za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi.

W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników dopilnować aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 § 1, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2000).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Wywiady środowiskowe przeprowadzać w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia, a w sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji pracownika socjalnego zatrudnionego w podmiocie uprawnionym, wywiad przeprowadza się niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia z pomocy społecznej.

Podstawa prawna: § 3 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Zawilła
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Burmistrz Przemkowa
2. a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontroli i Nadzoru w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmunt

